

איצר "תהלות ישראל"

פנינים שנלקטו מתוך דברי הגה"צ דתהלות ישראל שליט"א

(מתוך מה שכבר נדפס בספרים וקונטרסים, וגם מתוך שאר השיחות)

הערה כללית בנוגע לכל המאמרים

כדאי לקרוא כל המאמרים יותר מנפעם א כי בכדי שיחיו מקלטים ומספיקים יותר לתוך הלב בכדי שהם יעשירו ויפועלו את הגמגומה לא די בקריאת הדברים פעם או ליד וכן כי בפעם השנית מתחילים הרבה דברים שלא נדע מהם בפעם הראשונה. ואת למדנו שבמילות ששה הדורות מנוצאים בם דברים שבכדי חזו מילות חושנים וגם דברים חודשים אצל הגמגומים והשנים הרבה מהם נעברו מחדש וקבלו פנים חדשות ולכן כדאי לקרוא עוד פעם גם את המאמרים חושנים, כי באלה הדברים מתקנים מה שאמרו חז"ל שדברי תורה כל אמן שוארים חזרו עליהם מציא רבים טעם חדש, כפי שמעיד הבטחון בס"ד.

לתשומת לב הקוראים
המאמרים על הפרשה או
המועדים גם הם דברים
כלליים שנוגעים תמיד ולכן
אפשר וכדאי לקרואם גם
אחרי הפרשה או המועד.

גליון פ' ויקרא שבת זכור תשע"ט

הערות ולדבות לפנות בטלפון:
בא"י 02-537-5704 פקס 02-650-1067
או בבהמ"ד "תהלות ישראל" רח' יצחק נפתאל 17 ירושלים
בארה"ב 917-873-1181 347-885-7700

אפשר לשמוע שיעורי מורינו הרב שליט"א בקול הלשון
בארץ ישראל 03-6171001 ואח"י להקיש לאדיש 3-4 → ללה"ק 5-4-5-4 →
בארצ"ה 718-395-2440 ואח"י להקיש לאדיש 4-5-4-3 → ללשון הקודש 5-5-5-2 →
מי שרוצה לקבל דף השבוע וכן המאמרים או הקונטרסים שלנו בדואר נא להתקשר לי' לויפער
מח"ל 527614581 (972) מא"י 0527614581 או דרך האימייל שלו lauffer6@neto.net.il
אפשר לשמוע שיעורי מורינו הרב שליט"א בקול תהלות ישראל
מספר קבוע 02-544-0-544 בארה"ב 718-770-3678

גליון השבוע - שנה ה' גליון כ"ד

88

חדש! מהיום אפשר לתרום גם ע"י נדרים פלוס מספר טלפון 03-763-0585 קוד טלפוני 2218 או ע"י קשר קהילה מספר טלפון 073-275-7000 קוד 4336

אוצר הפרשה

ולהחזיקה, ע"כ הסברנו הענין באופן סגולי.

אמנם בענין זה שלפנינו לשמוע את קול ד'

ית' ואת קריאתו אלינו דהיינו לקלוט את הרמזים שמרמזים לנו ולכל א' וא' מן השמים מה שרוצים ומה שמבוקש ממנו יש להסבירו גם בדרך הגיוני למה זה תלוי בהחיפוש והשאירה שלו לראותה, וביאור הדבר על פי ההגיון הרי הוא באופן זה, כי הנה מטבע האדם הוא שכאשר הוא מחפש מאוד איזה דבר או איזה בן אדם וזה מונח לו מאוד על מחו ולבו אזי כאשר יזדמן לו הדבר הזה או האדם הזה אפילו אם יהיה מעורב בין הרבה דברים או בין הרבה אנשים (ואפילו שאותו אדם מתחפש בצורה שלא יהיה כל כך ניכר בהשקפה הראשונה) בכל זאת ימצאנו ויכירנו תכף ומיד, מה שאין כך דבר שאינו מחפש אותו ומכל שכן כאשר אינו מעניין אותו לא ירגיש את הדבר ולא יראנו אלא אם כן הדבר יופיע בקול רעש גדול או שזה יעמוד ממש מול עיניו באופן שאי אפשר לו שלא להרגישו, אבל בדבר שאינו טופח לו בעיניו ובאזניו לא ישמע ולא יראה אותו.

וכמו כן יש לראות שכאשר האדם עובר דרך איזה פתח או קיר ותיכף אחרי שעבר שם יעמידו אותו וישאלוהו איזה צבע היה שם בראש הפתח או בקיר וכדו' לא ידע בכלל לענות על זה אע"פ שענינו היו פתוחות מול הדבר בשעה שעבר שם, והטעם הוא כנזכר מכיון שדבר זה לדעת איזה צבע נמצא שם לא אכפת לו ואינו מעניין אותו כללי אם הרי זה צבע ההוא או אחרת לכן לא

הרמזים שד' ית' מרמז וקורא אלינו.

וביאור ענין זה בדרך רוחני הרי הוא פשוט שאי אפשר לאדם לקבל שום הארה ושפע רוחניות אלא אם כן הרי הוא רוצה ומחפש אותה ושואף אליה, כי לכל שפע צריכים כלי ובית קבול לקבלו בו והגוף החומרי איננו כלי קבול לרוחניות, אלא השאיפה שבלב האדם היא מה שנעשית בית קבול לקבלת הרוחניות" (כי השאיפה באה מהנפש ויותר מדויק לומר מהרוח שהיא בוודאי יותר רוחנית) אבל אם אין לו השאיפה לרוחניות ומכל שכן אם אינו מעוניין בה כלל הרי אין לו כלי בית קבול שיוכל לקבלה, (כמבואר ענין זה בספח"ק ומבואר גם בדברי חז"ל בכמה מקומות). והנה שאיפה אמיתית אינה נקראת אלא אם כן האדם מוכן לשלם עבורה המחיר שלה, והנה מכיון שהרוחניות והגשמיות הם מנוגדים זה לזה לכן המחיר לרוחניות הוא היותר על הגשמיות ואם האדם יש לו רצון לשניהם יחד ואין א' מהם עיקר באופן שהשני טפל לגמרי כלפיו עד שהוא מוכן לוותר על הטפל בעבור העיקר אין זה נקרא רצון ושאיפה אליה כלל, וכמו כן אם האדם יושב בטל ומתעצל ואינו הולך לחפש הדבר שהוא אומר שרוצה אותו ושואף אליו גם כן אין זה נחשב רצון ושאיפה אמיתית.

ועל כן על האדם שרוצה להתעלות ברוחניות ולקנות רוחניות יש לו לבחון תמיד את לבו אם יש לו התשוקה ושאיפה האמיתית שהיא כאמור הבית קבול והכלי שיוכל לקנות אותה

"ויקרא אל משה"

יש להבין למה לא כתוב ויקרא ד' אל משה ורק בהמשך הפסוק אצל וידבר כתוב ד', והנה בספח"ק מאור עינים עמד על זה וכתב לפרש בדרך רמז לכל אדם (כידוע שכל מה שכתוב בתורה הרי זה מתפרש בדרך רמז מוסר לכל אדם) כי באמת ד' ית' קורא ומדבר לכל אדם אמנם לא בצורה גלויה אלא בדרך רמז ע"י מקרים שמזדמן להאדם בתוך הטבע בהשגחה פרטית אליו וזה כדי לעוררו להתקרב אליו ית'.

ואם האדם אינו מבין שזה רמז (ודבור) מאת ד' ית' אז נשאר הענין מוסתר ולא ניכר שד' ית' קרא אליו ולכן לא כתוב במפורש ויקרא ד' וכו', אמנם אם האדם משים לב להבין שד' ית' מרמז לו ומדבר אליו בשפה זו אזי אחרי זה לאט לאט יתגלה אליו יותר מפורש הענין שד' ית' מדבר אליו והיינו שיופיעו הרמזים באופן יותר גלוי וניכר שזה מאת ד' וזה הרמז בפסוק שמתחילה כתב "ויקרא אל משה" (ולא כתב מי הקורא) ותכף ומיד אחרי זה כתוב וידבר ד' אליו, ע"כ דבה"ק. ויש להבין שהענין הזה תלוי במה שהאדם מבקש, שאם האדם תמיד מבקש לדעת את ד' ית' ואיך לעבדו ית' וזהו מטרת חייו וזה מה שאכפת לו ומעניין אותו אזי ירגיש את קריאת ד' ית', ואם אין זה הדבר שמונח לו על לבו אע"פ בודאי רוצה גם לשמור את כל דברי התורה הק' ורוצה לצאת ידי חובתו בעולמו אמנם לא זה הוא נקודת לבו וחיייו אלא שרוצה גם להיות צדיק ולזכות לשכר עולם הבא אזי יתכן שלא ירגיש את קול הקריאה מאת ד' ית' כלו' את

ויש להסביר ענין זה כי אחרי שעשה האדם את שלו דהיינו את מה שביכולתו להיות שמור מהדבר אזי על האדם לסמוך על ד' ית' ולבטוח בו שהוא ית' ישמור עליו כי הרי זה ממילא כך שאי אפשר להאדם לשמור על שום דבר בעצמו אם ד' ית' לא ישמור עליו וכמו שכתוב (תהלים קכ"ז) "אם ד' לא ישמור עיר שוא שקד שומר" וזה נאמר בין בעניני רשות וגשמיים ובין בעניני מצוה ורוחניים, אלא שכל זאת מחובת האדם הוא לעשות כפי מיטב יכלתו ורק אחרי זה ד' יגמור בעדו.

ובזה יש חילוק בין ענינים גשמיים לרוחניים, שבענינים גשמיים ורשות אין הדבר בטוח שיצא כפי רצונו של האדם כי אין הדבר בבחירת האדם האלא בזכות שמירה (וגם אינו תלוי כל כך בבחירתו של האדם וכמו שאמר חז"ל מ"ק כ"ח.) בני חיי ומזוני לא בזכותא תליא מילתא אלא במזל ומ"ש בתורה".... שכתבו שזה דוקא בזכות רגיל אבל זכות גדול כן יכול לבטל ולשנות את המזל והגזירה לטובה ע"ש) ועל כל פנים זה ברור שאינו תלוי בהשתדלות וחריצות הגשמי כלל, וזה מיסודי הדת והאמונה להאמין כך כמבואר בספרי מוסר הראשונים, אבל בדברים רוחניים תלוי בבחירת האדם ולכן אחרי שעשה האדם את שלו עליו לבטוח בד' שיגמור את הדבר בעדו לטובה, ועל כן אם אחרי שעשה האדם את שלו כנזכר הרי הוא עדיין דואג הרי זה מוכיח שחסר לו הבטחון בד' והאמונה במה שאמרו חז"ל שלולי שד' ית'

אוצר דהיינו לומר שהוא כמו אוצר, והרי אוצר הוא כלי שמחזיקים בו דברים כמו תבואה וכדו', ועל כן מה שכתוב שהתשוקה היא כלי היינו בנוסף לראת שמים והיינו ששניהם יהיו משולבים דהיינו שהתשוקה תהיה מתוך יראת שמים שמתוך זה ירצה לדבק בד' ובתורתו, והדברים מבוארים בספ"מ ואכמ"ל יותר.

ובלי זה הרי זה דומה למי שנכנס לחנות ובעל הבית שואלו מה אתה רוצה ואומר לו על איזה דבר זה הנני רוצה ואומר לו בעל החנות זה עולה כך וכך, ואז פונה ערפו ואומר איני מוכן לשלם אז אומר לו בעל החנות תצא מכאן כי אין כאן מקומך ואין לך מה לחפש כאן כי כל דבר כזה עולה מחיר.

ענין זה הוא כלל חשוב לדעת לגבי כל דבר ראייה או מחשבה זרה שאין האדם רוצה לראות או לחשוב עליה הדרך למנוע אותה שלא תופיע בלבו או שלא יהיה נקלט בראייתו הוא על ידי שיוציא מלבו כל ההתעניינות בענין ההוא, ולא יחשוב עליו כלל, אמנם בראיה ומחשבה של איסור לא דיו בזה אלא חייב האדם גם להתרחק מכל דבר שיכול להביא אותו להכשל בראיה או במחשבה ח"ו אבל לא בדרך של דאגה ופחד כל רגע אולי יכשל בה, וכן מבואר בספח"ק לגבי עניני קדושה שהדאגה על הענין עלול להביא מכשול באונס, והרי זה דומה למה שכתוב (משלי י' כ"ד) "מגורת רשע היא תבאנו".

* ולפי גודל וחוזק השאיפה כך כפי זה הוא גודל (וחוזק) הכלי לקבל יותר.

ולכן יש לדעת שעיקר חינוך ילדים ללימוד התורה ולמצות הוא להכניס בהם שאיפה ותשוקה כמה שיותר גדולה ללימוד וידיעת התורה הק' ולקיום המצות וכמו כן לגבי תלמידים צעירים העיקר הוא לעורר ולהכניס בלבם את התשוקה כאמור ועי' מה שכתב התו"ט בפירושו במשנה (אבות ...) "העמידו" תלמידים הרבה, שדייק שם למה לא אמר לשון הרגיל תלמדו וכו' ומהו הלשון "העמידו", ופירוש שם שהכונה לומר שהעיקר להעמידם על האמירה שישמיעו ללימוד תמיד גם אחרי שיצאו ממנו, ולפי הרמזים שיש על ידי שיכניס בהם תשוקה גדולה ובהז

בוארי ימשיכו ללמוד תמיד ומכויל. ועוד לפי האמור הרי זה מועיל באופן סגולה שהרי בזה הרי הוא משפיע להם כלי ובית קבול, ובלוי זה (שישפיע להם תשוקה) אפילו מה שלמד אתם לא ישאר אצלם מכיון שיחסר להם הכלי שיחזיק את תורתם. ויש להוסיף משכתב בספר נפש החיים (שער ד') שהכלי החזיק בו את התורה שלומד הוא יראת שמים ובלוי זה לא יחזיק התורה בלבו ומוכיח את זה ממה שאמרו חז"ל (...) על הפסוק (ישעי' לג') יראת ד' היא אוצרו שקאי על התורה הק' שאם אין יראת שמים אין להתורה שויות, ודייק הנפש החיים מזה שהיראת שמים תארוהו בלשון

תהיה ראייה זו נקלטת בעיניו בכח ראייתו, אמנם כאשר יעבור שם אדם שהוא צבען הוא יקלוט תוך כדי שיעבור שם בכהרף עין אפילו בלי שישים לבו לזה כלל מכיון שענין זה הוא אומנתו ונוגע ללבו ומעניין אותו כמובן.

והנה תינוק משנולד ונפתחו עיניו לראות את העולם הזה הרי הוא מתחיל לחפש ולראות מה הוא יכול למצוא שם כי האדם נולד עם טבע של סקרנות והתעניינות, ולכן מכיון שהעולם הזה הוא אצל התינוק דבר חדש שעדיין אינו רגיל אליה לכן הרי הוא מעוניין לראות כל מה שרק יכול למצוא שם כי לפי טבע האדם כח ההתעניינות מתלהבת בכל דבר שהוא חדש עבורו.

אמנם יש לדעת שכל טבע שישינו בגוף וחומר האדם יש לה מקור ושורש שממנה היא נובעת אלא שמתלבש גם דרך הגוף החומרי, והמקור הוא נפשו של אדם ורוחו ונשמתו שיש להם תכונות שלהם וכפי שכבר נתבאר (במאמר כל נדיב לבו יביאה) שכל המדות שישנם בנפש רוח ונשמה של האדם לגבי רוחניות הם מתלבשות גם בגוף החומרי, אבל בגוף החומרי נשכח ממנה מטרתה ותכליתה של המדה והתכונה ולכן הגוף מסלף את המדה מהדרך ומכוונתה.

ולכן אע"פ שהנפש מחפשת את התכלית האמיתית שבעבורה ירדה לעולם והוא למצוא את הדברים שנמצאים בעולם הזה שעל ידיהם יוכל האדם להתקרב לד' ולתקן עצמו בכל מה שחסר לו תקונו מגלגוליו הקודמים, אבל מאחר שהכל התלבש תוך גוף עכור ומגושם לכן נשכח מלב האדם את המטרה והיצר הרע יושב לו על מפתחי לבו תכף ומיד משעה שנוער לצאת מבטן אמו כמו שכתוב (בראשית ד' ז) "לפתח חטאת רובץ" וכמו שפרשוה חז"ל (ברכות י"ח). שהוא אורב לו להפילו על כן הרי הוא מכניס אותו במדה של התעניינות בדברים אחרים שהם קרובים לדעתו של תינוק וכך לאט לאט התינוק מתרגל לזה ושוכח לגמרי שיש לו מטרה אחרת. והרי זה כמי ששולח ילד שלו לאיזה מקום להביא לו דבר שחשוב ונחוץ לו מאוד והילד ראה שם מסביב צעצועים מעניינים עבורו ועל ידי כן התחיל להתעניין בהם ולשחק אתם ואז הוא שוכח לגמרי ממטרת בואו לשם, וכמובן שהאבא שיושב ומצפה על הדבר הנחוץ לו מצטער ומתחיל לדאוג על הילד שמי יודע איפה הוא ומה קרה לו ולכן הרי הוא מכריז לקרא לו ולעוררו בכל מיני קולות ורמזים שיהיה נשמעים למרחוק למקום שהתינוק הלך לשם, אבל מכיון שהילד שקוע בצעצועיו ושכח לחשוב בכלל על אביו ועל שליחותו לכן אינו שם לב להכרזות ואינו שומע אותם כלל.

אבל אם פתאום יתעורר ממה שהוא שקוע שם בצעצועיו ויזכור את אשר קרהו תכף ומיד

ירגיש וישמע את ההכרזה ועל ידי כן ידע איפה לפנות בכדי לחזור לדרכו ומקומו, ומאחר שמתחיל לשמוע את ההכרזה ומוציא לבו מלהיות שקוע בהצעצוע הרי הוא מתחיל להכיר את קול אביו ושם דרכו לחזור אליו וכל מה שמתקרב יותר שומע יותר ברור קול אביו והרמזים נעשים יותר גלויים אליו והרי הוא שומע ברור קולו ומבין לפי זה מה עליו לעשות. **והנמשל** מובן שמי שמעורר לבו להבין שתעה בדרכו וע"י שהכניס לבו להבלי עולם הזה ותענוגיו הרי הוא כבר אינו שומע בקול אביו עד שיחזור ויוציא לבו ממקום שתעתה ואז ישמע חכם ושב ורפא לו.

ולפי זה יתפרש ענין זה גם בפשוטו של מקרא שמדבר לגבי משה רבינו וכמו שכתב רש"י שכל ישראל לא שמעו, יכול מפני שהקול נמוך ת"ל וגו', ולפי דרכינו יש לפרש הכוונה והרמז באופן זה שבאמת כאשר יצא הקול מאת ד' היה אפשר לכל אדם לשמוע את זה אם היה שם לב להרמזים והקריאה והיה מבין שזה מאת ד', כי האמת הוא כך שכל מקרה שקורה הרי זה לא מקרה אלא בהשגחה עלינוה מן השמים והרי זה קריאה אלינו מן השמים לרמז לנו ולעורר אותנו לאיזה דבר המבוקש עתה מאתנו.

וכך היה משה רבינו חי תמיד באמונה והשקפה זו שהיה שם לב ומתבונן בכל מקרה העולם להבין שזה קריאה מן השמים מאת ד' ולכן מכיון שהוא היה בדרגה זו בחר בו ד' ית' ליחד דבורו אליו ולדבר איתו בנבואה גלויה.

ומעתה יתפרש הפסוק באופן זה שהכתוב מספר לנו שתחילת ההתקרבות שקבל משה רבינו מאת ד' היה על ידי רמזים שנשלחו לכל העולם אלא שלא שמו לב לזה ורק משה רבינו היה שם לב וקלט את זה בלב, וזה "ויקרא" סתם אמנם שהקריאה הגיעה לאוזנו של משה קלט את הקריאה וזהו הכוונה "אל משה" כלו' כשהגיע אל משה הקריאה סתם בלי שהיה ניכר שד' הוא הקורא ובלי שהיה מיוחד אליו אז המשיך את הדבר הזה שהיה הדבור אליו ישר מאת ד' ומאז ואילך "וידבר ד' אליו" שהגיע אליו בנבואה ובקריאת שמו במפורש, ובזה יתבאר דברי הרמב"ם הידועים שכתב שם שכל אדם מסוגל להיות כמשה רבינו, וזה מה שהכתוב כאן בא ללמד לכל א' וא' שילמד מזה בדרך רמז מוסר.

והנה המא"ע הנ"ל כתב עוד שם שלכן הא' של ויקרא היא זעירה לרמז על אלופו של עולם (כידוע שהאלף מרמז תמיד על ד' ית' שהוא אלופו של עולם) שהוא ד' ית' אינו ניכר, ויש להוסיף לפרש בדבריו הק' כי לשון ויקר בלי ה"א" פירושו מלשון מקרה (וארע) כמו שכתב רש"י כאן לגבי בלעם, וזה פירושו כאן שהקריאה של ד' ית' בעולם נראית כמו מקרה וטבע ואין האנשים

אם נראה בצורה הפוכה לגמרי דהיינו שנכשל בענין שלילי והיפך מהטוב לגמרי יש לו להאמין שאם ישתדל תמיד בכך ולא יתיאש אזי יעזור לו ד' ית' שבסופו של דבר יסתדר הענין לפני שיגיע לעולם העליון באופן שלמעלה מהשגתו (וכבר נתבאר ענינים אלו בקונטרס ולא תתורו ע"ש).¹ ובענין זה יש להוסיף מה שיש לדעת שיש לפעמים שדוקא דבר שאין האדם רוצה לראותו יראה וירגיש את זה כי מכיון שמאוד לא רוצה לראותו והוא דאוג על זה שלא יזדמן לפני עיניו או אזניו לכן הרי הוא חושב על זה תמיד והרי זה גם כן סיבה שגורם לו דוקא לראות ולשמוע

שמים לב שיש בה השגחה עליונה ובכוונה נעשית כך, והענין בזה הוא שכל דבר שקורה בעולם להאדם הפרטי הרי זה תמיד רק למטרה א' והוא שעל ידה יתקרב האדם לד' ית' וזה פירוש הפסוק (משלי ט"ז ד) כל פעל ד' למענהו.

ועל כן יש להבין כפי הנאמר שכל א' יכול לגלות את ד' ית' שקורא ומדבר אליו ע"י השגחתו (גם ע"י השגחתו הכללית שהיא כל המאורעות שקורה בעולם כולו אבל) בפרט בהשגחתו הפרטית המיוחדת אליו שכולם הם קריאה אל האדם להתקרב אל ד' ית' ומי שמגלה את זה ומי שמחפש את האמת והתכלית החיים האמיתיים הוא זה שאליו ידבר ד' ית' יותר בגלוי כמו שכתוב וידבר ד' אליו וגו'.

ודרך אגב יש להעיר שהרבה טועים בענין זה שהם עוסקים תמיד לחשוב על השגחה ומפרשים את ההשגחה לא בדרך הנכון, והוא שהם מפרשים תמיד את ההשגחה שבאה לתת להם סימנים מה שיעזור להם לעסקיהם ולשאר טובתם והצלחתם, אמנם זה טעות גדולה וסטייה גדולה מהמטרה וממה שבאה ההשגחה לרמז לו והיא ממש ההיפוך, כי בזה הרי הוא נכנס יותר ברדיפת ההון וההבל ולא די בזה אלא שמושך את דבר ד' ורמזיו להשתמש בהם לפי נגיעותיו ורצונותיו שהם ההיפוך מהמטרה ובזה הרי הוא מרגיז יותר כלפי מעלה ממי שלא חושב על ההשגחה בכל דבר ודבר כי הוא זה בחינת יודע רבונו ומורד בו ח"ו, (כי הלא כל לב יהודי אם יתבונן יבין שאין דרכו רצויה כלפי מעלה ושהוא מתרחק מד' בעסקו בהבלי העולם הזה) ולכן בזה שהוא משתמש בשפת האמונה ומכניסה להבלי ח"ו הרי זה בבחינת לכבוש את המלכה עמי בבית להרגיז בה ח"ו את בוראו, (ועל ידי זה הרי הוא מתרחק יותר מהתשובה כי חושב שהוא קרוב לד' מכיון שחושב תמיד על ד' ועל השגחתו ולכן הרי הוא צדיק בעיניו ולא יתעורר לחזור בתשובה וגם כן אינו רואה על מה לחזור בתשובה) מה שאין כן השני יודע את מקומו ולכן הרי הוא קרוב יותר שיתעורר פעם מרדיפת העולם הזה וישוב אל ד' וירחמהו.

ואין לתמוה למה לאדם כזה שמשתמש בהשגחה לנגיעותיו או לעניניו הגשמיים נותנים לו להשאר בטעות שלו וההצלחה שלו נמשכת עוד ועוד והוא על ידי זה מתחזק בלבו טעותו.

התשובה לזה הוא כפי הכלל שאמרו חז"ל שבדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו והיינו שכאשר אדם בוחר בדרך השקר והמעוות נותנים לו ללכת בה ולא רק שלא מונעים אותו מזה אלא שפותחים לו פתח לראות ולהוכיח כפי איך שהוא רוצה ועל ידי זה יוכל להתחזק באותה הדרך המסולפת שבחר בה כי כך היתה כוונת הבריאה שיהיה לאדם בחירה, ובבחירת וכח עצמו יגיע למה שצריך להגיע ועל זה האדם

אע"פ שבאמונה אינו רוצה לראותו או לשמוע כי הרי זה כמו שנמצא לפני עיניו ממש כי מכיון שמחשבתו שם הרי גם עיניו שם כידוע מהבעש"ט שאיפה שנמצא מחשבת האדם שם הוא כל האדם ולכן אין חילוק אם האדם חושב על הדבר באופן חיובי או שלילי כי סוף כל סוף הרי הוא חושב על הדבר ובזה הרי הוא מכניסו במחו ולבו והרי זה כאלו כולו נמצא שם, וענין זה הוא כלל גדול לדעת אותה לגבי כל עניני מחשבה וראי, (ונתבאר ענין זה בהרחבה בקונטרס ולא תתורו קחנו משם).

עזרו לא יכול לו וכמו כן חסר לו האמונה בו ית' ובמה שאמרו חז"ל שאין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו ואינו מטיל על האדם חובה לעשות מה שאין ביכולתו, ולפעמים בעבור חוסר אמונה זו זה יכול להיות שיוסר ממנו העזר מד' ית' ואז יפול בפח ח"ו ועל כן על האדם לקיים תמים תהיה עם ד' וגו' ולעשות את שלו ולא לדאוג יותר כאמור ואז יראה ישועת ד' ית', ואם לא יראה את זה כך בפועל אזי בכל זאת יש לו להאמין שבפנימיות ורוחניות הענין נעשה כפי השתדלותו אלא שיש סיבה מיוחדת שבעבורה אי אפשר להדבר לצאת לפועל בגלוי בעולם הזה, ואפילו

מקבל שכרו הגדול שיעד ד' ית' עבורו לעולם הבא אם יזכה מצד מעשיו, ועל כן משארים לכל אדם בחירתו ולא כופים אותו לבחור בדרך הטוב, אלא שבכל זאת נותנים לו סיוע ורמז במה לבחור וכמו שכתוב בפירוש רש"י (...)

בפסוק "ובחרת בחיים" שמשוה רבינו הראה והציע להם במה לבחור שיהיה לטובתם כאדם שמצביע לבנו ואומר לו בחר לך חלק זה הטוב עבורך, ע"כ, ע"ש.

וְנִזְהָר שצריך האדם באמת להבין מענין ההשגחה הוא שיחזור לעצמו תמיד הפסוק כל פעל ד' למענהו וכן מה שאמרו חז"ל כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו וכו' ויתבונן בכל דבר ובפרט בדבר שבוטל ונראה בו השגחת ד' ית' יתבונן בה איך יכול מתוך דבר זה להתקרב לד' ית' וזהו באמת כל ענין ההשגחה לעזור להאדם לגלות את ד' ית' ומלכותו בעולם ושרק הוא השליט ומנהיג הכל ומשפיע ונותן לאדם את הכל, ולכן ישים האדם תקותו רק בו ית' ולא יתפעל משום דבר אחר בעולם ולא יתחשב אתו רק עיניו ולבו יהיו פונים תמיד אל ד' ולהתקרב אליו, ובזה ילך לבטח דרכו כי הבא לטהר מסייעין לו כמו שאמרו חז"ל (שבת ק"ד.) ועל כן יפתח ד' ית' עיניו לראות את כבודו ית' בכל דבר ודבר תמיד יותר ויותר, וכנ"ל שכך זכה משה רבינו להגיע לנבואה גלויה בדרגא פנים אל פנים, וכמו שכן מצינו גם אצל אברהם אבינו שחפש את האמת ואת הבורא ב"ה משך של מ"ח שנה ובזכות זה זכה לבסוף שהתגלה אליו ד' ית' כמו שאמרו חז"ל בן מ"ח שנה הכיר אברהם את בוראו.

ועתה יש להוסיף להאמור בענין הקריאה שד' ית' קורא אלינו תמיד, כי הנה לפעמים הקריאה היא על ידי איזה צרה או גזירה ח"ו שתופיע, שאז לפי מובן הפשוט הרי זה קריאה לעורר לתשובה כי הצרה והגזירה באים עבור עונש על מעשים לא טובים וכמו שמבואר ברמב"ם שבשעת צרה חייבים לגזור צום ולהתריע ולעורר לתשובה ולתפלה וצדקה שישוּב ד' מחרון אפו ולבטל את הגזירה, אמנם יש לדעת שלפעמים אין הצרה והגזירה בא לשם עונש כלל אלא הרי זה בא לעורר ולרמז על דבר מסויים שרוצים מהאדם וכמו כן כשזה נוגע לכל הכלל הרי זה לרמז שמבוקש איזה דבר מכל הכלל, והגזירה או הצרה רק כמו דחיפה לדחוף את האדם לאיזה ענין.

ונתפוס משל א' לגבי היחיד כאשר לא מזדמן לו לאדם בת זוג והוא נעשה יותר מבוגר והוא מסתכל על זה כמו צרה וגזירה קשה שנגזר עליו ועל כן הרי הוא הולך לחפש כל מיני סגולות

ותפלות ובקשות שהם מסוגלים להשגת שידוך. **אמנם** לפעמים אין זה המכוון כלל אלא ישנו שידוך שהציעו לו כבר אבל הוא איננו רוצה בכך כי הוא רוצה אחרת מזה כגון לפעמים אין שם ממון שיוכל לקבל וזאת אומרת שהוא צריך לוותר על זה ולפעמים הרי זה ענין של כבוד שמחפש יותר מכבוד וכדו' בכל מיני ענינים שתמיד היה מדמה לעצמו מה הוא רוצה ומה הוא יבחר לעצמו אמנם לפעמים בשמים רוצים אחרת ויש חשבונות אחרים ממה שהוא מבין ועושה לעצמו ולכן רוצים ממנו רק שייכניע את עצמו לדרכי ד' ית' ולא להתעקש נגד השמים ומה שנקבע עבורו בשמים¹

"קריאה לשון חיבה"

בפירוש רש"י אבל לנביאי אומות העולם נגלה עליהן בלשון ארעי וטומאה שנאמר ויקר אלקים אל בלעם ע"ש, ויש לתמוה איך יתכן לפרש על גלוי ד' ית' בדרך של טומאה ח"ו.

אך יש לפרש הענין באופן זה על פי מה שאמרו חז"ל (אבות ג' יב) כל שחכמתו מרובה ממעשיו אין חכמתו מתקיימת, וכתב בזה הרה"ק רמ"מ מו"טעפסק (בספרו פרי הארץ פ' נשא) שעל ידי חכמתו מרובה ממעשיו לא רק שהאדם אינו מרויח מחכמתו אלא עוד יותר גרוע שזה גורם שנתהפך לו כל חכמתו לסם המות וכמו שאמרו חז"ל (יומא ע"ב:) על התורה הק' (שהיא החכמה) לא זכה נעשית לו סם המות והיינו שהחכמה המרובה היא מזיקה להאדם ומורידו מדרגתו שהיה בה לפני שלמד רבוי החכמה עכדה"ק.

ועל פי האמור יש לפרש שזה היה החילוק בין משה רבינו ללהבדיל בלעם, שמשוה רבינו היה תמיד בעונה ושפלות היה ירא מהביט אל האלקים, (שפירושו בהשגת אלקות כידוע), אבל בלעם כשהיה מופיע אליו נבואה היה מתגאה בזה וכמו שהתפאר בעצמו ואמר נאום שומע אמרי קל וגו' וכמו שכתוב במס' אבות שבלעם הרשע היה רוחו גבוהה, ולכן אחרי שקבל הוספת החכמה ע"י נבואתו שהתגלה לו תכף ומיד נתהפך לו נבואתו לסם המות ונפל בבירא עמיקתא בטומאתו עוד יותר מבקודם, ונמצא שלא על הנבואה נאמר לשון טומאה אלא על בלעם שזה מה שנעשה עמו כשקבל את הנבואה שנפל יותר בטומאתו על ידי זה, אבל מצד הנבואה היה בודאי כולו קודש וטהור והיה לבלעם גם כן האפשרות להתעלות על ידה ולהתקרב על ידה להקדושה ולד' ית' אבל הוא ברשעתו השתמש בה לרעה!²

וזה מה שמודיע לנו הפסוק במה שכתב ויקר אלקים אל בלעם שנדע להבחין בין נביאי אומות העולם לנביאי ישראל וכמו כאן אצל משה רבינו

שכתוב בו "ויקרא" שע"י שנתוסף לו מעלה וגדולה ונתרבה חכמתו הוסיף במעשיו בעונה יתירה (שהיא מדתו).

ובדרך זה האדם גורם שיתוסף לו חיבה יתירה בעיני ד' ית' כביכול וכמו שאמרו חז"ל (חולין פט.) על הפסוק (דברים ז' ז') "לא מרבכם מכל העמים חשק ד' בכס כי אתם המעט מכל העמים" וגו' ופרשו חז"ל "כי אתם המעט" כלומר שאתם ממעטים עצמכם לפניו וכל מה שאני מוסיף לכם גדולה אתם ממעטים אתכם לפני עוד יותר.

ובזה יש להבין כאן שהכתוב מודיענו שד' ית' קרא למשה רבינו בלשון חיבה והפסוק מודיע לנו גם הטעם למה ובמה זכה משה רבינו לחיבה יתירה כי זה הוא מפני ענותנותו הגדולה וזה רמזה לנו תורה במה שכתוב בתיבת ויקרא א' זעירא שמפני ענותנותו לא רצה לכתוב האלף ולכן כתבה קטן כמובא בבעל הטורים ובפירוש הרא"ש כאן ע"ש.

ועל כן יש לאדם תמיד לדאוג על זה ולפחד מאוד כשמרבה לכנס בחכמות עמוקות (ובפרט בלימוד הסוד וכדו') שהם יותר מדרגת מעשיו שלא יהיה לו זאת לפוקה וירידה ח"ו, ועי' מה שכתב ר' יונה בפירושו לאבות שם שהעצה הוא שתכף ומיד בשעת למודו יקבל עליו לקיים ולעשות יותר מחכמתו שמשגי עתה.³

והנה מהאמור כאן יוצא שלא תמיד כאשר האדם רואה שהוא מצליח להתקדם בלימודו ולהתעמק תמיד יותר הרי זה אומר שבאמת הוא מתעלה, כי יתכן ח"ו שדוקא כל מה שמתעלה בהשכלת הלימוד ונהיה יותר למוזן הרי הוא יורד יותר כי נהפך לו למודו לסם המוות, וכמו שנזכר אצל בלעם שאע"פ שהיה נדמה לו לבלעם שהרי הוא בדרגתו של משה רבינו ודימה עצמו לדרגת האבות הקדושים, וכמו שכתב רש"י שהתגאה שבנה ז' מזבחות כמו האבות הק' והתגאה בעצמו ובנבואתו כמו שכתוב "שומע אמרי קל ויודע דעת עליון", ובאמת הוא טעה בעצמו והתהפך לו הנבואה לטומאה.

ועל כן יש לשים לב לדבר הזה והבחינה וקו המדידה לבחון את עצמו אם מתעלה בלימודו הוא אם כמו שעולה בלימודו יחד עם זה עולה דרגת היראת שמים שלו ועבודת ד', וכן כפי כמה שמתעלה בלימודו כך עולה דרגת תפילתו והיראת חטא שלו (כלומר שהוא נזהר יותר מלהכשל בחטא) והוא בגדר מעשיו מרובים מחכמתו זה הוא הסימן שהוא באמת מתעלה.

מה שאין כן אם ח"ו המצב הוא הפוך שכל מה שלומד יותר נעשה יותר לבו גס עליו מכח הסיפוק שמרגיש מההתעלות בלימודו ועל ידי כן מזלזל יותר בתפילתו וביראת חטא שלו⁴ הרי

¹ האדם ע"י מעשיו הלא טובים הרי הוא לפעמים מהפך הדבר לרעה.

² ואולי יש לפרש בדרך זה שכשהאדם עושה דבר שאינו יודע והכונה העמוקה שבה אלא עושהו בתמימות הרי בזה מעשיו מרובים מחכמתו ולכן תמיד כשמשגי ענין הכונה של איזה מצוה וכדו' יוסיף לעשות דבר שאינו משיגו עדיין. ³ וכמו כן רואים לפעמים שהבן אדם לומד כמה שעות וכשעומד מהלימוד הוא יכול לפטפט בתאבון מלא אפילו יותר ממה שלפני הלימוד, (וכמו כן שלומד כמה שעות לפני התפילה וכשעומד להתפלל הוא מתפלל עם דרגא יותר גרוע מאדם פשוט שלא יודע ללמוד), וצריך לשים לב מאוד לבדוק את עצמו בדבר הזה כי יש מזה גם משום חילול ד' כאשר

להם לקפוץ לתוך הים (ובזה מפרש "ויסער" דהיינו לתוך הים) ואז יוכלו להתפלל ואז בודאי יוושעו.

ובזה יובן מה שאומרים כל יום בתפילת שחרית לפני שירת הים "ואת זעקתם שמעת על ים סוף" ולכאורה הרי זה נראה סתירה למה שכתוב בתורה שאמר ד' ית' למשה "מה תצעק אלי" וגו', ולפי האמור מובן שמה שנאמר מה תצעק הכוונה רק לכלל זמן שעדיין לא עשו את התקון אבל אחר כך בודאי שיש להם להתפלל ולבקש את הישועה מאת ד' וזה מה שעשו ובזכות זה נושעו באמת וכמו שכתוב ואת צעקתם שמעת וגו'. ⁴ וזה כמו שכתוב (איכה ד' ל"ח) מפי עליון לא תצא הרעות וגו' ופרשו בזה שמאת ד' יוצא הכל רק לטובה אלא מצד

¹ ולא כמו שטועים אנשים שכונת ההשגחה והעבודה שהשקיעו בה חסידים הראשונים היה לדעת תמיד עצות והדרכות בכל מעשיהם.

² ועי' מה שכתב האור החיים הק' (שמות ...) על הפסוק "מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו" והוא מקשה שם וכי מה יעשה האדם בעת צרה האם לא להתפלל ולצעוק אל ד' ואם כן מהו הפירוש במה שאמר לו ד' ית' מה תצעק אלי וגו', ותירץ שם, כי שם היה הכונה מפני הקטרוג שהיה על בני ישראל שיש בידם חטא בשמץ של עבודה וזה וכמו שאמרו חז"ל שטען המקטרג הללו והללו עובדי עבודה וזה וכו' ולכן יש להם לתקן קודם כל את עונם והוא להוכיח אמונתם בד' במסירת נפש ולכן יש

זה סימן שהוא מתלמידיו של בלעם הרשע (שרוחו גבוהה), ויש לשים לב מאד לדבר הזה ולבדוק עצמו תמיד איפה הוא עומד, וישנה מימרת העולם יְשָׁנָה שסימן להאדם לדעת אם מתעלה בלימודו הוא שאחרי הצלחה בלימודו מרגיש יותר רוח נמוכה ויותר יראת חטא ואז זה סימן שהוא מתלמידיו של משה רבינו.

ולפעמים רואים והדבר הזה בולט מאוד שמצוי הרבה כאלה שלפני שידעו ללמוד היו תמימי דרך ותפילתם היתה בדרגא הראויה ואחרי שהצליחו ונהיו למדנים אז השתנה צורת תפילתם ואיבדו את התמימות ויראת שמים ועדינות הנפש שהיה להם מקודם ועל זה נאמר עליונים למטה ותחתונים למעלה, וי"ר שנזכה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה אכ"ר.

אוצר הזמנים

פרשת זכור

מלחמה לך בעמלק מדור דור

הנה במלחמת עמלק היה דבר שונה מבכל שאר המלחמות שלא נצוהו לגמרי אלא כמו שכתוב (שמות י"ז ג) ויחלוש יהושע את עמלק וגו', ומבואר ברש"י שם (בשם תנחומא) שעשו על פי הדבור וכלומר שלא מפני שלא היה להם כח להצליח יותר מזה אלא כך נצטוו מפי הדבור שלא למחות לגמרי אלא רק להחלישו, אמנם לא ביאר לנו רש"י מה הענין והטעם בזה, והנה מאחר שתורה היא וללמוד אנו צריכים אם כן יש לנו לנסות להבין בה מה שאפשר לפי השגתינו הדלה.

ובכדי שנבין הענין יש להתבונן קודם כל להבין מה היה עיקר מטרתו של עמלק בהמלחמה, ולפי המבואר בדברי רש"י ובחז"ל ובספרים הק' יש לראות שיש בקליפת עמלק ד' אבות נזיקין כאשר נפרשם בס"ד אחת לאחת

ענין א' הוא מה שמבואר בפירושו רש"י בפרשת מחיית עמלק (דברים כ"ה י"ח) בפסוק זכור את אשר עשה לך עמלק "אשר קרן" וגו' פירש רש"י מלשון קרירות שכל העולם היה אז בהתפעלות והתלהבות האמונה מכח שראו את שידוד המערכות ביציאת מצרים וקריעת ים סוף, ובא עמלק לקרר את העולם, (והוסיף רש"י המשל מחז"ל) שאע"פ שלא היה יכול להכחיש את האמונה שהרי ראו בעיניהם עם כל זה גרם להם קרירות בלבם, על כל פנים יש לראות מזה שקליפת עמלק היא זה שבא להכניס קרירות בלב האדם.

והנה בשאר כל המלחמות שיש לאדם נגד יצרו אם כובשו ומנצחו פעם א' וישמור האדם על עצמו שלא ישוב לכסלה עוד ולא ישמע עוד בקול יצרו המנסה לפתותו הרי זה יחזיק מעמד אצלו, כי מעצמו לא יתבטל מה שכבר קנה בלבו,

בן אדם פשוט ועם הארץ רואה איך בן תורה יכול להתפלל בדרגא נמוכה ממנו ולהתנהג בצורה יותר שפלה ממנו. וזה מה שכתב בספר מסילת ישרים שעל כל דברים הידועים (אפילו הדברים הפשוטים הידועים) צריכים לחזור עליהם תמיד כי מטבעם משתכחים מן האדם, ע"כ, ולכאורה אינו מובן כל כך שהרי אין אנו רואים שהדברים הידועים הפשוטים והברורים משתכחים מן האדם, אלא

מה שאין כן בענין הקרירות כי זה ענין שנעשה ממילא מצד טבע האדם וטבע העולם הזה הגשמי שכל דבר מתקרב מאליו בהמשך הזמן ואפילו אם היה בהתלהבות ובערה היותר גדולה עם כל זה במשך הזמן הרי זה מאליו מתקרב.

וכמו שהוא במשל הגשמי במאכל שחממו אותו עד שנעשה רותח עם כל זה לאט לאט הרי זה מתקרב מאליו, ובכדי שיחזיק חומו צריכים להוסיף לחממו תמיד, וכמו כן הוא הדבר בכל התלהבות וחמימות רוחני אפילו אם יהיה בדרגא היותר גדולה הרי זה מתקרב ממילא לאט לאט אם לא יוסיף להלהיבו תמיד מחדש, וזה כאמור מצד טבע החומר שמקרב כל דבר, ושורש הדבר בפנימיות הענין היא קליפת עמלק שנמצא בעולם שהיא הקליפה המקרר מכל התלהבות רוחני".

ענין ב' הוא מה שמבואר בספרים הק' שעמלק היא הקליפה שמאמינה רק בדרך הטבע ולא במה שהוא מעל הטבע וזה מרומו גם כן בפירוש הראשון ברש"י (שם) במה שכתב לפרש אשר "קרב" מלשון "מקרה" כלומר שתולה כל דבר במקרה הטבע ולא בהשגחה עליונה, וזה גם נלמד מהנזכר שרצה לקרר את העולם מההתפעלות מהנסים שמעל דרך הטבע ומלהאמין שיש כח מעל הטבע, ורצה להכניס להם במוחם שיאמינו ויחשבו שכל הנסים והמכות שביציאת מצרים וקריעת ים סוף לא היו על ידי שידוד מערכות הטבע אלא כל זה היה על ידי דרך הטבע.

וזה רצה להכניס במחם על ידי פיתוי השכלת הקליפה שזה הוא מנת חלקו של עמלק כמבואר בספה"ק שקליפת עמלק היא החכמה (המסולפת) שבקליפה והיא כנגד החכמה שבקדושה החכמה האמיתית שהיא התורה הק' והוא זה שנלחם תמיד נגד החכמה שבקדושה שמנסה תמיד לפתות אנשים וללכדם לרשת חכמתו (הכמת ההשכלה של היום) ע"י שמטעים וממתיק אותה בעיניהם ושמדמה להם שעל ידי כן יהיו מאושרים בפרנסה ובהצלחה בכל ענין ויגאלו מכל צרותיהם ויעניק להם מנוחת הנפש ושלוש בית וכדו'.

ענין ג' הוא ענין הקדושה שרוצה לבטל את הקדושה מבני ישראל שזה מה שנקרא שמירת הברית כמבואר ברש"י (שם) בפירושו על "אשר קרב וגו' שהוא מלשון טומאה שהיה מטמאן בעבירה ע"ש, וזה גם יש לראות ממעשה עמלק אשר עשה שהיה חותך מילות וזורקן כלפי מעלה ובזה היה מכוון לבטל הקדושה מבני ישראל, כי ע"י מצות מילה (שהיא מצות הקדושה לבני ישראל) כרת ד' ית' עם אברהם כמבואר בפ' לך נמצא כל הקשר שלנו עם ד' ית' תלוי בשמירת הברית מילה והקדושה ושהריחוק היותר גדול מד' ית' ומכל הקדושה ומהתורה הק' ומהשגת האמת

הכונה ברורה שאע"פ שעצם הענין נשאר בזכרון האדם, עם כל זה ההתפעלות וההתלהבות שזה מה שמפעיל את האדם לקיימם היא נשכחת ומתקררת בודאי ולכן לא ממשכיכים לעשותם וכמאמר החובת הלבבות "אין חזק כחסידות בתחלתו", ע"כ, ולפי זה יש להבין שמה שכתב המסילת ישרים שצריכים תמיד לחזור על הדברים הכוונה לחזור לעורר ולהלהיב לבו להדברים.

בתורה הק' היא ע"י פגם הברית ח"ו (וכמבואר ענין זה באריכות בספה"ק), ויש לדעת שענין זה של שמירת הקדושה (שבזה תלוי הקשר שלנו עם ד' ית') אצל הנשים הרי זה מתבטא גם בשמירתם את מצות הצניעות, וכל מה שנאמר באנשים על שמירת הברית נאמר לנשים על שמירת הצניעות.

ויש לדעת שעל כל משהו בהוספת שמירה על קדושת הברית מקבלים לפי ערך זה יותר קשר לד' ית', כמו שהוא בכל הענינים הרוחניים שמקבלים לפי ערך ואפילו על כחצי שיעור, וכמו כן להיפוך שעל כל משהו חוסר בהשמירה מתרחקים יותר מד', וכמו שאין שיעור לקירבה לד' שאין לזה סוף כך אין שיעור לריחוק שהוא גם אין סוף, וכמו כן לגבי הצניעות לנשים שכל הוספת כל שהוא הרי זה מוסיף יותר קירבה לד' וכן להיפוך שכל כל שהוא חוסר צניעות מוסיף ריחוק מד'.

וענין ד' הוא ענין היאוש שזה גם ענף מחוסר האמונה בכח עליון הרוחני כי על פי הטבע וההגיון כשאדם נכשל בפיתוי היצר הרע ורואה שאין בידו להתגבר נגד יצרו ולכבוש הרי ההגיון מייאשו מלהמשיך וללחום עוד פעם נגדו, ולכן מה שעשה עמלק שחתך וכו' דבר זה עשה עם הנחשלים שהם היו אלה שהיו באמת חלשים שהענין פולטן והיו מוצאים מחוץ למחנה, והענין הפנימי בזה הוא שהכניס בלבם יאוש באמרו להם הרי אתם חלשים ונכשלתם כבר כל כך הרבה פעמים ולכן כבר אין לכם תקוה שעל כן אין לכם מה ללחום נגד יצריכם בחנם ולכן הסית אותם שירפו ידם ולפחות תהנו מהעולם הזה ותחטאו, ובכך חתך וביטל מהם את הברית אשר כרת ד' אתנו כמו שאיתא שמצות מילה היא כריתת ברית בינינו לד' לאות שלא יעזבונו ד' ית' ואנחנו לא נעזבונו, ובעבור זה אין אנו מתייאשים ויש לנו תמיד האפשרות לחזור אליו אפ"י במצב היותר רחוק.

וזה שאנו מובטחים לחזור אל הקדושה ואל ד' ית' היינו דוקא כל זמן שאנו נלחמים על האות הזה שמסר בידינו ולא עוזבים את המלחמה עליה ואע"פ שעדיין לא הצלחנו לנצח את המלחמה בכל זאת ע"י המלחמה נחשב שאנו עדיין מחזיקים בידינו את האות שניתן לנו, וד' ית' הבטיח לנו בברית שכל זמן שאנו נתפוס בידינו האות הזה גם הוא לא יעזבונו ואל יטשנו לנצח, וזה מה שרוצה תמיד הקליפה של עמלק לפתות אותנו ח"ו לעזוב את האות ברית כנזכר (ע"י שמפסיקים ללחום) ויש לנו לזכור תמיד שכל זמן שאנחנו לא מתייאשים וממשיכים ללחום אפ"י שלא מצליחים הרי זה נחשב שאנו אוזחים את האות בידינו ועל ידי זה קשורים בחבל נחלתו ולא יוכל היצר הרע להפריד בינינו לבין ומכל הקדושה ומהתורה הק' ומהשגת האמת ד' ית'.

" חוץ ממי שכבר מחה את קליפת עמלק מתוכו ע"י זיכרון חומריו לגמרי הוא לא יתקרב מהתלהבות הרוחני מטבעו כי מאחר שהזדכך חומריו לגמרי כבר אין טבע החומר שולט ופועל אצלו.

ועוד דבר חשוב יש לדעת שכל הדברים הללו הנזכרים כאן מכיון שכולם מופיעים מקליפה א' שהיא קליפת עמלק כנזכר לכן כולם קשורים ומשתייכים זה לזה והיינו שכשהאדם לקוי בא' מהם הרי זה מביאו לפגום גם בהשאר, והוא כי ענין הפגם בקדושה לפי טבע וסגולת העון ההיא מביא על האדם קרירות ועצבות ויאוש ודבר ראשון שמביא היא הקרירות בלב שמקרר את ההתלהבות שבלב לדברים שבקדושה.

וענין זה שהפגם בקדושה מביא על האדם קרירות יש לו הסבר גם על פי ההגיון כמו שנאמר בשם הצדיקים שכשאדם מתחמם לדבר עבירה הרי מדת החמימות וההתלהבות שניתן לו בטבעו בלבו לצורך עבודת ד' הרי היא נתפסת ביד הקליפה ואז נאבד ממנו כח מדה וטבע זה להקדושה, ויש לדעת שעיקר כחו של יהודי (מכח נשמתו) היא החמימות וההתלהבות הרוחני שבלב יהודי, שהוא מתלהב לדבר שבקדושה לעוררו ולהלהיבו לדברים שבקדושה ולעבודת ד', וכמו שעיקר חיות הגשמי של האדם תלוי בחום הלב כמו כן עיקר חיות הרוחני תלוי בחום הלב הרוחני ולכן על ידי שהאדם מתקרר ממילא כבר בניקל הרי הוא נכשל עוד פעם בחטא ההוא ובשאר דברים ועל ידי רבוי החטא בענין הקדושה הרי זה מביאו לידי עצבות ויאוש.

ועוד יש להוסיף שיש לדייק מפירוש רש"י הנ"ל שפירוש הראשון שהזכיר הוא "לשון מקרה" שנתפרש לעיל שהוא הענין להאמין במקרה וטבע, שזה ללמדנו שכך הוא סדר המכשולים שע"י קליפת עמלק שהכשולון הראשון שמכניס במחו ולבו של האדם הוא להאמין בהשכלת הטבע ובכח הטבע והוא חכמת והשכלת הקליפה והגוים שהוא הדבר שנתבאר כבר אצלינו בס"ד שזה ההשכלה והמומחיות הנקרא מקצועי שלמדו מאת הגוים והכופרים בעיקר, ובזה הם נכנסים להאמין בכח הטבע (ובכחי ועוצם יד), ועל ידי זה גם כן האדם מתקרר לכל דבר שבקדושה כי ההתלהבות לדברים שבקדושה באה מכח הנשמה שבאדם ומכח שלמעלה מהטבע.

וכמו כן החיזוק נגד היאוש שייך רק על ידי אמונה בכח עליון שלמעלה מהטבע, ולכן כאשר היצר הרע התגבר על האדם והכשילו בחטא ואע"פ שניסה האדם לכבשו לא הצליח הרי זה מוכיח שכח היצר הרע הוא חזק יותר מכח הטבעי שבאדם וכמו שבאמת כך העידו חז"ל (...). ואמרו יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ואלמלא הקב"ה עזרו לא יכול לו, ע"כ, וכמו שאמרו (סוכה...) שהאדם הוא בשרא והיצר הרע הוא נורא (אש) אלא רק בכח ד' שעוזר להאדם

ע"י נשמתו ותפלתו שפונה לד', ועל כן מי שאינו מאמין שהאדם (יהודי) מונהג רק על פי כח עליון שלמעלה מהטבע אין לו במה להתחזק נגד היאוש מצד התגברות יצרו עליו.

ועוד יש להוסיף שמי שאינו מאמין שהוא מונהג בכח עליון רוחני באמת לא יוכל לנצח את יצרו, בפרט בענין הקדושה שהכח להנצל ולהתגבר ולכבוש יצרו בזה הוא דוקא בכח עליון רוחני ובהתלהבות דקדושה כמבואר בכמה מקומות בארוכה, והיינו ההתלהבות הבאה מכח הנשמה והרוחניות², ומי שאינו מאמין כך הרי הוא באמת מנותק מכח נשמתו וכל כח עליון וכל כח שלמעלה מהטבע (וכמו שכתוב הרמב"ן הידוע (סוף פרשת בא) שמי שאינו מאמין שאין שום כח בהטבע והשכל מונהג רק בכח עליון אין לו חלק בתורת משה רבינו, ע"ש) ועל כן אדם כזה אין לו במה להתחזק נגד היאוש מכיון שבאמת נחלד ממנו הכח לעמוד בנסיונותיו, ומכל שכן שלא יוכל להתגבר נגד יצרו בעניני הקדושה, ועל כן הרי הוא עלול ליפול בנסיון יצר הרע ח"ו.

נמצא שע"י שהאדם מתחיל להאמין בכח הטבע על ידי כן הרי הוא נופל תחת קליפת עמלק בכל שאר הג' דברים הנ"ל, וזה אפשר לראות בחוש שכל מי שנתפס באמונה בטבע ובהשכלת הטבע וההגיון כמו היום הרי הוא מתקרר מההתלהבות לדברים שבקדושה, ולפי האמור הרי ההמשך מובן מאליו.

ולכן צינתה התורה הק' שנזכור תמיד את אשר עשה ועושה לנו תמיד עמלק ותמיד ללחום נגדו ולמחותו מלבנו ומכל העולם ואסרה עלינו מלשכח ללחום נגדו תמיד, כמו שכתוב "זכור את אשר עשה לך עמלק וגו' לא תשכח" כי הרי הוא עדיין נלחם נגדינו עד היום כנזכר.

ובזה יובן הענין למה נאמר ליהושע על פי הדבור שלא להרוג לגמרי את עמלק כי תמיד במה שנתן לנו ד' ית' להרוג את האומה (השונא) לגמרי כמו במלחמת ז' מלכי כנען, הרי זה רק אחרי שכבר נתבטל הקליפה והשר שלה למעלה, אז ניתן לנו לעשות כן גם למטה למחות גם את פירותיהם שעדיין נשאר פה למטה בארץ.

והרי זה דומה לאילן שפרותיו הם סם המות ומזיק לאנשים האוכלים ממנה וכבר נכרת שרשיו למטה בארץ אלא שבכל זאת כל גובה האילן שמעל האדמה והפירות עדיין נשאר קיים ועדיין אנשים נכשלים בה על כן ניתן לגדוע את כל האילן, אמנם כל זמן ששרשיו עדיין קיימים בחזקם לא יועיל מה שיגדע את האילן כי בין יום ללילה שוב יפרח ממנו אילן חדש כזה, על כן אין מה להתעסק בקציצת האילן עד שקודם כל יכרתו את השרשים.

ועזר אלקי כמבואר באור החיים הק' בכמה מקומות (בפ' אחרי (ויקרא "ה' א) ע"פ כמעשה ארץ מצרים וגו' וברשי פ' קדושים, ע"ש בדבה"ק).

כ"ו ולא די שיפרסמו שידעו כולם שישנו עדיין שרשים יאוש ועל כן לא א' ישמור על עצמו, כי אין אנשים מתעוררים כל כך ליוהר ע"י אזהרה כל זמן שלא רואים בעיני בשר את הסכנה.

יש להבין שהרי עמלק לא היה קיים בעולם בזמן חטא עץ הדעת ואין נאמר שחטא עץ הדעת היה מקליפת עמלק, ו"ל שהשורש של כל הרע והקליפות (כמו קליפת ערות מצרים וקליפת יון ועמלק וקליפת ערב רב וכו') היה נמצא

וכמו כן הוא לענינינו כי אם היה ניתן לנו לגדע את הרשעים בזמן שהשרשים שהיא הקליפה עדיין קיימים יכול לצמוח מזה קלקול שאנשים יחשבו שכבר אין צריך לשמור שלא יאכל מכל אילן (עד שיבדקו אותו היטב אם אין פירותיו מסוכנים) כי הרי כבר נגדעו כל האילנות המגדלים סם המות, והרי אין זה אמת כי כל זמן שלא נתבערו השרשים הרי הם מוציאים תמיד אילנות חדשים שהם שוב מפריחים סם המות ועל כן עדיף להשאיר אותם וכך ידעו כולם שחייבים לשמור שלא יכשלו³ וק"ל, ובזה יובן היטב למה נצטוו משה ויהושע שלא לעקור לגמרי את עמלק אלא להחלישו ולהשאירם בעולם כדי שידעו אנשים שהוא נמצא ויצריכים להשמר ממנו.

ועוד יש לומר אופן דומה להסביר למה קליפת עמלק עדיין שרשיו נמצאים בעולם והוא מכיון שקליפה זו של עמלק היא ניתנה תוך טבע העולם מתחלת הבריאה מחטא עץ הדעת וכמבואר בספרים הק' שהנחש שהכשיל את אדם וחוה הוא קליפת עמלק⁴, וכן יש לראות גם ממה שדרשו חז"ל שהמן שהוא ג"כ עמלק מרומז בפסוק בעץ הדעת במה שכתוב "המן העץ אשר צויתך לבלתי אכול ממנו אכלת" והוא נקרא ראשית כמו שכתוב (במדבר כ"ד כ') "ראשית" גוים עמלק, והוא היה היצר הרע הראשון שבראו ד' ית' כדי שיהיה לנו על ידו נסיון, ועל ידי שנתגבר נגדו נזכה בכל השכר של העתיד לבא, ועל כן שאר כחות היצר הרע והקליפה ניתן להמחות ולבער מן העולם ע"י תשובה שהאדם עושה על החטא וע"י תקוני התשובה שבה הרי הוא הורג את הקליפה שנברא על ידי חטאיו ואז הם מתבטלים לנצח, מה שאין כן בקליפת עמלק והנחש לא יתבערו אלא כשיגיע העולם לתקון השלם והוא תקון חטא עץ הדעת וכו' ואז כבר יתחיל התפתחות העולם הבא והלעתיד לבא ולכן כבר לא יהיה צורך להיצר הרע ולכן אז יתבער מן העולם על ידי מי שבראו שהוא הקב"ה וכמבואר בחז"ל שלעתיד לבא ישחוט ד' ית' להיצר הרע ולכן לא ניתן לנו אלא להחלישו, והשאר לנו ד' ית' המצוה לגמור המלחמה ולמחקו לגמרי לדור דור עד שיגיע זמן התיקון השלם שאז יבער ד' את עמלק ואת כל רוח הטומאה מן העולם.

וז"ה מה שעלינו לכוון בפ' זכור ובעת הקריאה בתורה למחוק מלבנו את כל ד' אבות נזיקין הנ"ל, ובזה נזכה לתיקון השלם ולהגאולה השלימה שאז ימחה ד' ית' לגמרי את שמו של עמלק ויתבער רוח הטומאה מן העולם בעגלא ובזמ"ק בב"א.

מתחילת בריאת העולם שהרי ביום שישי נגמר בריאת העולם לגמרי, אלא שהיה רשע אחד גדול שנקרא עמלק וכל כך הרשיע במעשיו עד שמכח זה נעשה כלי שתשרה בו הקליפה היותר גדולה שעל ידה החטיא היצר הרע את האדם בחטא עץ הדעת ולכן מאחרי שרשע זה זכה בה הרי היא נקראת על שמו, ואותו דבר הוא בהיפוך בצד הקדושה שכל השבעת רועים כל א' יש לו מדה שהוא קשור בה כמו אברהם שהוא מדת החסד וכו' שהכוונה בזה הוא כאמור שאברהם אבינו מסר את עצמו לד' ית' במדה זו יותר מכל באי עולם עד שנעשה כלי להמדה ונקראת על שמו אברהם איש החסד.

י"אף על פי כן על האדם ללחום בכח עצמו (לא בכח השכלה אלא בכח מלחמה) לברוח מיצר הרע כמבואר בספרי מוסר ונתבאר אצלינו במקום אחר (ע"י גם בקונטרס ולא תתורו ובעוד הרבה מקומות) ובלי שילחם אדם בעצמו לא יתן לו העזרה וכו' וכמו שהוא במוצא עזוב תעזוב עמו שדרשו חז"ל שהמצוה היא רק "עמו" דהיינו שגם הבעל הבית משתף פעולה, ע"ש, ואף על פי שאין כח עצמו פועל עם כל זה מה שהוא מוסר נפשו ללחום נגד יצרו זה מה שנותן לו הזכות שד' יהיה בעזרו להצילו ולפדותו מיצרו, ובפרט בעניני קדושה הרי זה ברור ביותר שאין בכח הטבע להיות נשמר אלא בכח הרוחני והנשמה

אוצר הזמנים

התעוררות והכנה לקריאת המגילה ולדעת מה לכוון בקריאתה

מתוך מה שנאמר לפני קריאת המגילה (שנת תשס"ז)

ידוע מספה"ק שענין המגילה יש בה ענינים נשגבים מאוד אבל זה דבר מאד נסתר שאינו מובן כל כך בפשטות, וידוע מה שכתוב ביסוד יוסף ובקב הישר שבשעת קריאת המגילה מתגלה אור גבוה כל כך מאורות העליונים שאינו מתגלה בשום פעם בשנה ואפילו ביום הכפורים שהוא יום היותר גבוה שבכל השנה שנאמר עליו שעיצומו של יום מכפר.

ואע"פ שלפי ראות העין השטחי נראה שמגילת אסתר הוא יותר פשוט מכל הכ"ד ספרי קודש כי יש שם הרבה ענינים של מלכות אחשורוש והסעודה ושתי וכו' וכד' ולא מוזכר שם שמים בכלל בכל המגילה, וגם כל המגילה היה נכתב גם בפני מלכי מדי ופרס, על כל פנים זה דבר מאד נסתר.

ואע"פ שימי הפורים הם כמעט יום חול ואין בו דין יו"ט כלל, ובחנוכה לכל הפחות אומרים הלל והודאה כל יום, אבל כאן רק יוצאים בקריאת המגילה בסיפור המעשה וקריאתה היא ההלל כמובא בגמ', בכל זאת בכל הספרים הק' (בספרי האחרונים יותר בפרט בקדושת לוי) מבאר ענינים שדוקא מפורים ומהמגילה אנחנו יכולים להשיג דברים שאי אפשר להשיג משום מועד אחר.

והנה ידוע שבתורה הקדושה יש פשט רמז דרש וסוד, בין בתורה שבכתב ובין בתורה שבע"פ ובכל תיבה שבתורה מרומז בה דברים גדולים מאד, וידוע גם כן שבספרי מעשיות שנמצאים בתורה הק' ובחז"ל גנוז בתוכם מלא סודות נוראים כמו שמבואר בזוהר הק' כידוע, וכמו כן היו צדיקים בדורות האחרונים מתלמידי הבעש"ט הק' שהיו מספרים סיפורי מעשיות והיו אומרים שבזה יש גילוי רזין דרזין יותר מבשאר הדברים, וכמו כן ענין המגילה.

על כל פנים זה ענין שאינו מובן כלל הרי לנו איך שזה יותר מוסתר בפשטות, וזה מרומז במה שהגמרא אומר שאסתר מרומז בתורה בפסוק אנכי "הסתר אסתיר פני", על כל פנים לפי מה שמבואר באחרונים בעיקר בדורות האחרונים שנתגלה ע"י צדיקי וגדולי הדורות שיש בזה ענינים גבוהים יותר מכל שאר הדברים, נמצא שבהסתר אסתיר שם מרומז יותר גילויים ממה שבכל דבר¹⁰.

ובקדושת לוי כתוב שבמגילה מרומז כל התרי"ג מצוות כל התורה כולה הכל מרומז במגילה, ואומר הקדושת לוי שקריאת המגילה מסוגל שיקבל האדם עליו עול תורה ומצוות מאהבה מה שלא נזכר סגולה זו בקריאת התורה, ומה שאיתא בגמ' שהדר קבלוה בימי אחשורוש זה היה אחרי שקראו אז קריאת המגילה וזה גרם להם שהדר קבלוהו בימי אחשורוש.

והטעם כי בקריאת המגילה מזדכך כל העולמות ועולם הטבע וגם העולם התחתון מזדככים שזה לא היה אפילו במתן תורה, כי במתן תורה התגלה העולם העליון כאן למטה ואמרו נעשה ונשמע זה היה מצד השכל אבל מצד הטבע היה עדיין כפיה שהטבע החומרי נשאר טבע ועל זה היו צריכים כפיה ולכן כפה עליהם הר כגיגית, אבל בפורים נזדכך גם העולם הזה גם עולם הטבע נזדכך וגם החומר של האדם ממילא קבלו את התורה באהבה ובטלה הכפיה לא היו צריכים שום כפיה, זה ממש מעין מה שיהיה לעתיד לבוא כמו שכתוב ומל ד' אלוקיך את לבבך זה (כעין מה שכ' הרמב"ן לפרש בפסוק ומל ד' אלוקיך את לבבך וגו' דהיינו שנעשה את המצוות בטבע לא נצטרך כבר ללחום ולכפות את הטבע והחומר) על כל פנים זה מתגלה בשעת קריאת המגילה.

ויותר מבאר הקדושת לוי שבשעה שהאדם קורא או שומע קריאת המגילה בלשון של מרדכי ואסתר מתעורר האדם כל כך עד שנפשו חמדה ותאבה לקיים מצוות התורה הקדושה כי מתקשר נפשו בשכלם והרגשתם של מרדכי ואסתר ומתוך הצירופים והאורות צירופי השמות של המגילה רמוזים כל הרמ"ח מצוות עשה והשס"ה מצוות ל"ת, ואומר שבשעה שקוראים את המגילה יש לכוון לזה שיזדככו כל העולמות וגם עולם העשיה שלנו, (כנ"ל שמזדכך ע"י קריאת המגילה כל עולם הטבע) וישמח מאד על זה ויכוון שבכל דבור שיוצא מקריאת המגילה נברא הארה ובכל דבור נברא מלאך אחד מה מאד יתלהב האדם כשיעלה במחשבתו שבכל דבור שקורא במגילה (או שומע מהקורא) שמח הבורא בו ונברא מלאך מה מאד יתלהב האדם על זה שד' יתברך שמח בקריאת המגילה של בני ישראל ובכל דבור ודבור שאנו קוראים אנו עושים נחת רוח גדול להבורא ב"ה, ועוד כותב הקדושת לוי וגם בשאר ספה"ק שיכוון האדם כשהוא קורא את המגילה לדבק עצמו בדבקות לכל תיבה ותיבה שיוצא מהמגילה.

על כל פנים מהאמור שבשעת קריאת המגילה מופיע המדריגה שיהיה לנו לעתיד לבוא של זיכוך החומר לגמרי בבחינת ומל ד' אלקיך את לבבך כנ"ל יוצא מזה שאם האדם יכוון וידבק עצמו לזה השפע ויקבלנו הרי זה מכין אותו ואת לבו להגאולה השלימה נמצא קריאת המגילה היא ממש הכנה להגאולה השלימה ולעתיד לבוא, ובודאי שכפי כמה שיתפוס האדם הזדמנות הזאת יזכה לדרגה זו באמת אז.

עוד ענין ידוע שבמגילה מרומז כל העולמות העליונים בפירושו של הגר"א על פי דרך הסוד כתוב שגם עולמות התוהו הכל מרומז במגילה, עוד ידוע שכל פעם שכתוב במגילה המלך זה רמז על הקב"ה, על כל פנים זה מקיף את בריאת העולם מלפני הבריאה מהעולמות עד עולם העתיד עד עוה"ב, והסעודה שיהיה לעתיד לבוא הסעודה לויתן גם כל הדברים האלו מרומז במגילה וכמו כן מה שנזכר הכלים ויין מלכות

ההסתר אסתיר יצא גילוי הפנים לא רק "וראית את אחר"י אלא יכולים לראות גילוי הפנים, זה דוקא ע"י ההסתר אסתיר ע"י המגילה שכל כך היא בהסתר בכל זאת יש בה גילוי רין דרזין שהיא בחינת גילוי פנים.

¹⁰ אפשר לומר ואנכי הסתר אסתיר פני ז"א שתמיד כתוב "וראית את אחר"י ופני לא יראו" וכאן יש לומר שכן הוא הרמז בפסוק "ואנכי הסתר אסתיר פני" על ידי

הוא להמשיך את הגאולה השלימה.

כל מה שהאדם צריך לכוף עצמו כל השנה, זה השפע יכול לקבל עכשיו בשעת המגילה שיהיה נעשה כרצונו שלא יצטרך כפיה, שימול ד' את ערלת לבבו.

הקב"ה יעזור שנזכה באמת לכוון כראוי ולקבל מה שצריכים לקבל ושהקב"ה ישמח אתנו ושנזכה לעשות נחת רוח להקב"ה היום וגם לעתיד לבוא שנזכה תמיד לעשות נחת רוח להקב"ה וי"ר שבזכות קריאת המגילה בכונה לכל זאת נזכה לכל זה בעגלא ובזמן קריב ברוב רחמים וחסדים במהרה בימינו אמן.

מתוך מה שנאמר לפני הקריאה ביום

עיקר גודל המגילה הוא ביום, ביום זה מדברי קבלה בלילה זה מדרבנן, ולכן המצוה היא ביום יותר מבלילה, לכן כל התיקונים הנוראים הנעשים בקריאת המגילה וכל מה שהאדם יכול לזכות על ידו הרי זה ביתר שאת ביום עוד יותר מבלילה לכן אע"פ שעל פי הטבע האדם מכוון בלילה יותר מביום מכיון שהרי זה חדש בכל זאת יש להתאמץ לכוון לבו היטב ביום עוד יותר ויהיה בעיניו כחדשים.

וצריכים לכוון בברכת שהחיינו גם כן על כל מצוות היום שזה משלוח מנות וסעודת היום וי"א גם על מתנות לאביונים, ואף על פי שבדרך כלל אין ברכה על צדקה אבל היום (יש דעות) שהברכה קאי גם עליה, ולכן הרי זה הזדמנות מיוחדת כידוע שהברכה שלפני המצוה ממשיכה האור מקיף של המצוה וכפי גודל הכוונה והשמחה בהברכה כך גודל האור המקיף בשעת עשיית המצוה, ולאחר מעשה המצוה נמשך אור המקיף לתוך פנימיות לבו, כמבואר כל זה בספ"ק ובכתבי האר"י ז"ל.

מתוך מה שנאמר לפני קריאת המגילה

(שנת תשס"ט)

בשעת קריאת המגילה מתגלה עולם כזה שאינו מתגלה בכל השנה כולה לזה נקרא "מגילה" מלשון התגלות שמתגלה ונפתח עולם זה רק בשעת קריאת המגילה, אבל אנו אין לנו עסק בנסתרות אנחנו לא יודעים מה זה אבל נאמנים עלינו דברי הראשונים כמלאכים שהעידו שנפתחים שערים שלא נפתחים בכל השנה רק בקריאת המגילה.

לפי מה שאיתא בספ"ק המגילה רומז גם על כל העולם כולו מתחילת הבריאה עד העתיד לבוא, יש בה הסיפור של כל הבריאה ושל כל אחד ואחד מתחלת בריאת העולם עד לעתיד לבוא הכל כתוב במגילה תכלית כל הבריאה מרומז במגילה, גם כל חיי האדם כל פרטיות עניני האדם מרומז במגילה, לכן כל אדם נפתח לו שערים שמתגלה אצלו מה שנוגע אליו בשעת קריאת המגילה לכן בכל דור ודור הכל אפשר לקבל בקריאת המגילה, וכל מה שמחשבתו יותר רוחני בפורים יקבל יותר.

ולכן אנחנו צריכים לכוון שאנחנו מכינים את הנשמה שלנו לקבל את כל האורות האלו, והיא מסוגלת לקבלם אע"פ שאנחנו אין אתנו יודע

עד מה, כל מה שאדם מכוון בכל העינים של פורים ובפרט בקריאת המגילה כל מה שאדם מכוון יותר מחשבות רוחניות ומכוון לקשר עצמו לנשמתו אזי הנשמה שלו תקלוט את כל הדברים שצריכים לקלוט.

והנה רואים דבר פלא שהמגילה שונה משאר כתבי הקודש שאין שם הזכרת ד' בכלל, (בודאי שכל כולה היא רמזי שמות אבל במפורש אין שמות), וי"ל הטעם כי מכיון שהמגילה היא כל כך דבר גבוה צריך להיות דוקא בהסתרה, וכמו שאנו רואים שכן היה אז כמו שכתוב בגמ' שעד שהמגילה יצאה לאור בעולם הזה היה בדרך כזה שאסתר היתה צריכה לבקש מן החכמים שיקבעו לדורות, והיינו שהיה כל כך מוסתר ענין המגילה עד שאפילו בעיני החכמים היה להם מקום להסתפק אם לקבל את המגילה, ולכן היה צורך לבקש מהחכמים שייסכימו כי לא היה כל כך פשוט לגלות את המגילה בעולם הזה, מכיון שמתגלה בה דברים כ"כ נסתרים.

והנה לפי האמור שענין המגילה הוא מאוד מוסתר כמו כן מצות היום של פורים מוסתר בהם סודות נוראים בלתי מושגים לנו והעיקר לכוון לעשותם על דעת כוונת מרדכי ואסתר וגם צריך להיותם נעשים בשמחה גדולה.

וכמו כן המצוה לשתות יש חושבים בטפשותם שזה סתם השתכרות אבל יש להבין שיש בה עינים נשגבים ששייכים לצדיקים ובני עליה מה שהם משיגים על ידי זה, אבל מה שנחוץ לדעת לאנשים כערכינו היא שהעיקר שצריך להיות השמחה של מצוה, צריכים בפורים לשמוח שיש לנו הזדמנות כזה והכל בהסתרה וידוע מה דאיתא בזוהר הק' שפורים בבחינה יותר גבוהה מיום הכפורים, אף על פי כן לאנשים פשוטים זה נראה החג היותר חול, וזה אינו מובן להם כי זה הכל בהסתרה אבל הצדיקים יודעים מה נסתר וגנוז בהם ואדרבה ע"י שזה גנוז וסתום כך היו יכולים הצדיקים לעשות את כל העבודה שלהם בלי שום מניעה בלי שום קטרוג כי הכל נסתר גם מכל כחות היצ"ר, אבל לעתיד לבוא יתגלה המגילה בימי המשיח ואז נדע מה שהיה כתוב במגילה.

כל המגילה מגלה לנו כמה עינים גבוהים ונוראים רוחניים והתגלות אלקות מוסתרים תוך העולם, מי שיודע להבין את המגילה מבין מתוך זה איך כל צעד בעולם זה בהסתרה שהעולם מסתיר, כל העולם כולו זה רק הסתרה אם קצת יתגלה אז נראה שבכל פניה של העולם הזה כל נשימה ונשימה העולם מלא עינים גדולים האדם שהוא בדרגת גדולה משיג מתוך העולם מתוך כל מה שרואה בעולם ומתוך כל מאורע שקורה בעולם מתוך כל זה משיג השגות נעלות ונפלאות שאין לאנשים אחרים מושג בהם כלל כי הם מהדברים הנסתרים שמלפני בריאת העולם שהרי העולם נקרא מלשון העלם כמש"כ המהר"ל לומר שהקב"ה העלים את כבודו ית' מלראות אותו תוך העולם נמצא כך כי באמת הרי הקב"ה מלא כל הארץ כבודו והוא ממלא כל עלמין אמנם ישנם דברים שד' גילה

אותם לבריותיו ע"י התורה הק' וכו' וישנם דברים שרצה להסתירם וכיסה והעלים אותם עתיק יומין.

והנה המגילה היא נקראת מגלת אסתר ודרשו חז"ל מלשון הסתרה (שאמרו שזה רמז בפסוק הסתר אסתר פני וגו') וז"ל שהמגילה היא מגלה מסתורין מגנזי המלך דברים שכל השנה הם מכוסים ורק פ"א בשנה שהיא בעת קריאת המגילה כמש"כ היסוד יוסף כנ"ל ולכן לא כתוב שם שם ד' כדי שמי שאינו ראוי לא יבין שיש בה גילוי ד' ית'.

ועוד יש לבאר ולהבין לפי מה שכתב הקדושת לוי שקריאת המגילה מזכך כל העולמות ואת העולם הזה וזאת אומרת שתהיה בבחינה שעומד להיות לעתיד לבוא כידוע שאז יזדכך גם העולם הזה, נמצא שעל ידי המגילה נעשה העולם כולו מקודש כבחינת זמן הגאולה השלימה ואז יהיה הכל גילוי שם ד' ית'.

והנה ידוע מה שכתב הרמב"ן בהקדמתו לפירוש החומש שלפני הבריאה כבר היתה התורה נמצאת כמו שאמרו חז"ל שנבראת לפני העולם ואז היתה כל העולם רק אותיות והיתה כולה שם א' ארוך משמותיו ית' וזה היה כל התורה ואחרי שהוריד ד' ית' התורה הק' לעולם הזה הבדיל בין האותיות ועשה מהם תיבות עם משמעות לפי הפשט שהיה כלול תוכה הספורים והמצוות וכדו' וחלק מהאותיות השאיר בצורה של שמותיו ית'.

אמנם המגילה היא בצורה של התורה מלפני הבריאה ואז לא היו מובדלים שחלק היה שמות וחלק דברי חול אלא הכל כל האותיות היו שווים זה לזה והכל היה באמת שמות הקודש וכמו כן בהמגילה אין הבדל בין התיבות שחלק יהיה שמות הקודש כי אז היה נשמע שהשאר אינם שמות הקודש ולכן השאיר ד' ית' כולם בשוה ומזה אנו יודעים שכולה בדרגא של שמות בשוה זה לזה כמו שהיתה התורה הק' לפני בריאת העולם.

ועל כל פנים היוצא לנו מכל זה שבקריאת המגילה יכול האדם לזכות לקדש את חומרו ולזככו שיהיה נעשה למדריגה רוחנית כמו עולמות העליונים, ואיזה רושם מזה יכול כל אחד ואחד לקבל ולהגיע אליה, ולזה צריכים לכוון מאוד בכל הפורים ובפרט בקריאת המגילה שאז נפתחו כל השערים האלה על כן הרי זה הזדמנות להעלות ולזכך את החומר.

וזה מה דאיתא בזוהר הק' שפורים דומה ליום הכפורים והנה ביום הכפורים אנו מתדמים למלאכים ופרושים מהגשמיות לכן עושים הה' עינויים אמנם בפורים הרי זה נעשה ע"י עונג בלי עינוי כי פורים יותר גבוה מיום הכפורים ומפרש את השם יום כפורים שזה מלשון יום כמו פורים וזה הפירוש של תיבת כ"פורים".

ויש להסביר כך כידוע שבשעה שצמים ונמנעים מלאכול עושים תיקון להעלות את כל מה שאכלנו שלא בכונה לשם שמים כי העינוי של המניעה מזה מקביל נגד מה שנמשכנו לתאוה הגשמית והחומריות והרי זה שובר את הקליפה של החומר ועל ידי כך מזדכך מאתנו

אם היה במגילה שמות הגלויים אזי היה נשמע שאר התיבות אינם בדרגא זאת וזה לא נכון כאמור.

לבוא יהיה כתוב על מצהלות הסוסים קודש לד' וז"ל שכל העולם יתעלה לדרגא רוחנית כמו שהם היום העולמות העליונים) ולכן

ועוד שמכיון שהמגילה בדרגא שיהיה העולם לעתיד לבוא, הרי אז יהיה גם החול קודש (וכמש"כ חז"ל שלעתיד

החומר שנכנס בנו ע"י האכילה והתאוה.

והנה הצדיקים שאוכלים בכונה נכונה הם שוברים את הקליפה של החומר שדבוקה תוך האוכל אבל בצורה יותר נעלה כי הם כמו נלחמים עם האויב בפנים דהיינו שנכנסים לתוך התחום של השונא ושוברו שמה וזה בודאי כיבוש ושבירה יותר גדולה ממה שאפשר לעשות מבחוץ (ובצום וכדו' שוברים את הקליפה מבחוץ).

וכמו כן הענין בפורים שנכנסים בפנים וכמו שהיה בזמן מרדכי שלא רק שניתן לנו הצלה שלא יוכלו האויבים לנגוע בנו אלא גם ניתן לנו רשות ללחום נגדם פנים אל פנים ולשבור אותם. ובהזו מובן הכל ומה שפורים נשאר יום חול וכך חוגגים את היום טוב כי בזה אנו מעלים את החול להיות קודש כמו החגים וימים טובים שהם מקראי קודש ונעשה גם החול קודש בלי הבדל וכך יהיה לעתיד לבוא.

ובהזו יובן היטב מה דאיתא ששאר המועדים יהיו בטלים, כלומר הבחינה שהם מובדלים לעצמם מימות החול זה יתבטל אבל ישאר בחינת פסח שבועות וסוכות אלא בלי הבדלה בנפרד אלא יכללו יחד עם שאר הימים וכמו שהוא עכשיו הבחינה של פורים כי גם שאר ימי החול יתקדשו בדרגה של ימים מקודשים אלא יהיו בחינות שונות בכל יום ויום כפי שסדרם התורה הק'.

היוצא מהאמור שכל כך דברים גדולים מופיעים בשעת קריאת המגילה, אמנם החושך של החומריות של העולם ושל האדם הפרטי היא המונע ואם היה לו להאדם אוזן מזוכך להיות שומע את הרוחניות אם היה כראוי היה שומע סודות גלויים גדולים ונוראים בכל מילה של המגילה.

הנה המגילה מתחיל ויהי מלשון וי כדאי' בגמ' ויש להבין מה הרמז בזה וי לדורות העתידים שאנחנו חוזרים על זה תמיד, ולדרכנו יש לפרש בדרך זה, וי מצד אחד וי שהכל נסתר מאתנו זה מה שהוא אומר וי שחושך הגלות מחשיך ומכסה הכל וי על זאת שיש הסתרה גדולה כל כך ועל ידי זה נמנע מאתנו הרבה דברים כי לא כל אחד מסוגל לקבל את זה שלא כל אחד מבין לקבל, ואת המסך הזה אנחנו צריכים לשבור ולגלות מה שמוסתר מתחת המסך.

המגילה יש לה את הכח והיא משפיעה לנו את הכח לגלות את האור שבתוכה, על כן יש לנו לכוון לבנו מאוד ולהשתוקק לזכות לגלות את הטוב והאמת לאמתה של תורה ואת הדרך הטוב שכל אחד ילך בה, ואפי' אם לא יצליח לקבל את הענין בשלימות על כל פנים יקבל לפי ערך השתוקקותו וכוונת לבו וכבר נזכר לעיל שבמגילה כתוב תכלית כל הבריאה וכל מה שהיה וכל מה שיהיה מתחלת הבריאה עד לעתיד לבוא, וכן אצל כאו"א בפרטיות מה שהיה ומה שיהיה אתו בכל גלגוליו ואופן תקונו, ולכן

כל א' לפי דרגתו ולפי השגתו בתורה יכול להשיג בקריאת המגילה מה שא"א בזמן אחר ובמקום אחר בתורה, ואע"פ שבחמשה חומשי תורה ג"כ כתוב הכל, אבל במגילה אפשר לומר שזה יותר מגולה, ואע"פ שנאמר לעיל שהמגילה היא מוסתרת ביותר, היינו לסתם בנ"א אבל אחרי שהאדם זוכה קצת לשבור המסך המסתיר עיניו מתגלה ע"י המגילה מה שלא מתגלה היום לפני הלעתיד לבוא אפילו בתורת משה, ולזה אפשר לזכות בעת קריאת המגילה כמבואר בקדושת לוי ואז יהיה אפשר לראות האור הגדול מהעולמות שנסתרים כל השנה (כמב"ל בשם היסוד יוסף שבשעת קריאתה נפתחים העולמות שאינם נפתחים כל השנה כולה) ולכן אז ה"ז עת רצון גדול לכל אחד שיש לו קצת עינים פתוחות לרוחניות שיוכל להשיג בקל מה שא"א להשיג כל השנה.

על כל פנים היום שאנחנו קרובים כל כך לגאולה השלימה, אנחנו צריכים הרבה להתפלל שכל החבלי משיח יעבור בשלום כי זה לא כל כך פשוט וזה לא הולך קל, זה לא כמו שהולכים לחתונה, ולכן אנחנו צריכים להרבה רחמי שמים על כל צעד וצעד, ואיתא בהמב"ט שעל הדור שלנו מוטלת החובה יותר מבכל הדורות שלפנינו להתפלל על הגאולה, כי מכיון שאנחנו יותר קרובים להגאולה שלימה לכן מבוקש מאתנו יותר תפילה, והנה כתוב בנביא (ישעי' כ"א) (א) אמר שומר אתא בוקר וגם לילה אם תבעיון בעיו כלו' שהקב"ה (שהוא נקרא שומר ישראל הוא) אומר שאע"פ שכבר הגיע הזמן של הגאולה השלימה אף על פי כן הרי זה תלוי בתנאי "אם" תבקשו אותה (תבעיון לשון תפלה ובקשה), ועוד כתוב (הושע ג' ה') "ובקשו את ד' אלקיהם ואת דוד מלכם" וגו' כלו' שצריכים לבקש שאנו רוצים התגלות מלכותו ית' בעולם שזה בעצם עיקר ענין הגאולה השלימה" זה בקשה א, (ובקשה ב) שזוכר בפסוק הנ"ל של ובקשו וגו' הוא את דוד מלכם שצריכים לבקש בפירוש גם על מלכות בית דוד שיוחזר לנו".

נמצא שבדור הזה שכבר הגיע הזמן והגאולה עומדת על הפתח אלא שמחכים על קיום התנאים שמוקש מאתנו, ולכן מי שלא מבקש היום על הגאולה השלימה אין בזה רק חוסר קיום מצות צפית לישועה"י אלא הרי הוא מעכב את הגאולה השלימה מלהופיע וזה נורא ואיום מי יכול לתאר לעצמו איזה עונשים יסבול ח"ו האדם על זה שהוא היה מעכב את הגאולה השלימה מכל הרבבות בני ישראל שמחכים עליה בכליון עינים וגם כל אלו שסובלים הרבה צרות ורעות ד"י היו משתחררים כבר מצרתם אם האדם הזה לא היה מעכב את הגאולה השלימה ואי אפשר לנו לתאר לעצמינו כמה גדול החרון אף על אדם כזה ח"ו וגם כמה יהיה הבושה עבורו כשיעלה לעולם העליון וכל הב"ד של מעלה וכל הפמליא של מעלה וכל אלפי

אלפים רבוא רבבות נשמות יתנפלו עליו ויצעקו עליו וי וי זה הוא שעכב את הגאולה השלימה אוי לה לאותה בושה וכלימה ד".

על כן יש לשים לב מאוד לענין זה בפרט עתה בקריאת המגילה שנפתחים שערים גדולים ונוראים והוא עת רצון גדול כל כך שאין כמוהו בשאר ימות השנה כמש"כ ביסוד יוסף ובקב הישר הנ"ל ולכן החיוב בזמן כזה הוא כפול ומכופל לבקש על הגאולה השלימה ועל התגלות מלכות שמים כמו שנתב"ל.

ועל עוד דבר צריכים הרבה תפלה ורחמי שמים כי הנה אע"פ שכבר בודאי יגיע הגאולה בקרוב, אבל השאלה גדולה מאוד איך יגיע אם כבנים אם כעבדים אם בצורה נוחה וקלה, או בשלשלאות של ברזל ח"ו וכמש"כ כי ביד חזקה אמלוח עליכם ופירשו חז"ל (סנהדרין צ"ז:) אם אין בני ישראל חוזרים בתשובה בזמן הקץ לפני הקץ אז ח"ו יעמיד עלינו ד' ית' מלך כהמן ועל ידי כן נחזור בתשובה, אבל אם נעשה תשובה מהתעוררות עצמינו בעוד מועד ע"י התבוננות בלי השלשלאות של ברזל על צוארינו ח"ו אז יהיה בצורה של אז ימלא שחוק פינו וגו', ועל כן כל אחד וא' צריך רחמי שמים על שני דברים א) שגם הוא יהיה לו חלק בהגאולה השלימה, ב) שיעבור את זה בקל, וכמו כן וכן אנו צריכים להתפלל גם על כל העולם ועל כל אנשי העולם אחינו בית ישראל שיעברו בקל, לזה צריכים הרבה הרבה מאד רחמי שמים.

ועי' אור החיים הק' (במדבר כ"ד י"ז) וז"ל, שאם תהיה הגאולה באמצעות זכות ישראל יהיה הדבר מופלא במעלה ויתגלה הגואל ישראל מן השמים במופת ואת כאמור בספר הזוהר (ח"א ק"ט. וח"ג ר"ב:), מה שאין כן כשתהיה הגאולה מצד הקץ ואין ישראל ראויים לה תהיה באופן אחר ועליה נאמר (זכרי' ט') שהגואל יבא עני ורוכב על חמור, ע"כ מתוך דבריו.

ויש להבין שפורים זה זמן מאד מסוגל ביותר שייך לגאולה השלימה מכל המועדים לכן כתוב שאפילו אם כל המועדים בטלים ימי הפורים לא בטלים, ההשפעה של פורים זה נוגע לעתיד לבוא, כל המועדים ניתנו לנו עד זמן הלעתיד לבוא אבל המגילה זה נוגע לנו לעתיד לבוא גם כן, זה מקשר את כל העולם כולו מתחילה ועד סוף, זה מתחיל עם אחשוורוש הכונה לעמוד בנסיונות שזה אח וראש כמו שדרשו חז"ל שזה חושך המחשיך עינים שלא לראות את האמת הברור ומסתיים בדובר שלום לכל זרעו שזה רמוז על לעתיד לבוא שיהיה שלום גמור נצחי לצח נצחים בעולם וכמ"ש וגר זאב עם כבש וגו' וכמו כן כתוב (ויקרא כ"ו ו') ונתתי שלום בארץ וגו', וי"ר שהשנה יהיה כבר ההכנה השלימה להגאולה השלימה וברוב רחמים וחסדים אכ"ר.

מחוסר מקום לא נכנס אוצר החינוך ואתכם הסליחה

¹ וכמו שבמצרים היה התגלות האמונה בעולם, כמו כן יהיה בהגאולה השלימה, אמנם בהרבה יותר שאת כי זה יהיה כבר נצחי לעולם ועד ולא יהיה עמלק שיקרר את העולם מזה כמו שהיה ביציאת מצרים וכל הגוים שלא ירצו לקבל עליהם העול מלכות שמים לא יתקיימו ויתבערו מן העולם כמבואר בנביא.

² וזה לתיקון על מה שחלקו אז בזמנו על מלכות ב"ד.

זה שכל מה שיותר קרוב, ההסתרה יותר גדולה והקטרוג יותר גדול ולכן צריך כל אחד וא' רחמי שמים שהוא יזכה להתקיים בהגאולה השלימה שלא יהיה עליו קטרוג כי כל אחד ואחד יהיה נידון לבד אם ראוי לזכות ולהשאר בהגאולה השלימה, וזה תלוי הרבה גם אם היה הוא מהמצפים להגאולה השלימה או לא.

³ ולא כמו שחושבים פשוט כיון שיותר קרובים אז אדרבא לא צריכים כל כך להתאמץ בתפילה אלא אדרבא